

FÓIA DIECESANĂ.

Organ al Eparchiei gr. or. rom. a Caransebeșului.

Apare odată în săptămână: DUMINECA.

<p>Prețul Abonamentului : Pentru Austro-Ungaria pe an . . 5 fl. — cr. " " " " pe $\frac{1}{2}$ an . 2 " 50 " " România și străinătate pe an . 14 franci " " " " pe $\frac{1}{2}$ an 7 "</p>	<p>Prețul inserțiunilor : Pentru publicațiunile oficioase, concurse, edicte etc. tipărite de 3 ori, dacă conțin până la 150 cuvinte 3 fl., până la 200 cuvinte 4 fl., de aci în sus 5 fl.</p>	<p>Correspondențele sînt a se adresa redacțiunii „FÓIA DIECESANĂ“; era banii de prenumerațiune și inserțiuni la Tipografia diecesană în Caransebeș.</p>
--	--	---

Cuprinsul : Cultul divin în biserica veche creștinăscă. — Adunarea generală a IX-a a învățătorilor din diecesa Caransebeșului. — Spicuirii istorice. Columna lui Traian. — Bibliografie. — Varități. — Concurse. —

Cultul divin în biserica veche creștinăscă.

Isus a aflat cultul divin iudovesc. În acesta a fost el introdus de crescătorii săi, și dela care nu aflăm despre el, că s'ar fi retras ori că ar fi permis scôlei sale a se retrage.

Crescătorii săi l'a descumperat pre el ca pre cel *antăia născut*, carele „sfânt Domnului“ este (Luca 2. 22 sq.) Când a fost de doispredece ani îl duseră crescătorii în biserică la sêrbătorea Pascilor (Luca, 2. 41 sq.), care și el însuși conform legii o cercetau în tot anul. — Ca hărbat cerceta Isus după acea lege tôte sêrbătoriale mari; mânca și mielul paschal; sfinția ziua Sâmbetei, deși el cu privire la lucrurile, cari sînt a se face sên a nu se face în ziua aceea, — nu consința cu fariseii mai extremi, ei aparțineau unei partide mai moderate, care lucrările binefăcătore și de caritate li-a declarat nu numai de permise ci și de obligătore; precând aceia chiar și astfel de lucruri le condamnau. Părerea acesta n'a fost numai a lui singur, ci a împărtășit'o mai mulți. De aceea nici nu cutezau fariseii a' l' pedepsi (Luca 14. 1 sq.). El a plătit și „dările“ la biserică (Mat. 17. 24.) — Preste tot nu aflăm nici unde v'r'un exemplu, că i-s'ar fi imputat călcarea legii mosaice privitoare la cultul divin iudovesc ori neglijarea acestuia. Tôte imputările, cari i-se făceau, se refer la sêrbătoriale mai exagerată ori mai moderată a Sâmbetei, cu privire la care a fost de părerea lui și alți mulți învățați iudovi; precum și la unile obiceiuri arbitrare, introduse mai târziu și neordonate în lege, s. e. *postul, nespălarea mânilor înainte de mănecare* etc. — Cerceta afară de Ierusalim și sinagoga; de câte ori nu este spus. Căci despre acesta n'a existat lege. Astfel făcea Isus.

Nici aceea nu aflăm, că el ar fi învățat a nu se observa cultul divin iudovesc. Ci mai vêrtos înțepta

el pre discipulii săi spre observarea legilor privitoare la cult, precum el însuși le observa. Despre acesta vorbesc mai multe locuri în Testamentul nou, așa s. e. le recomanda el a păzi și a face ceea-ce dice fariseii; dar faptele lor se nu le imiteze. (Mat. 23. 2 sq.)

Dar cu tôte că el a respectat cultul divin mosaic ca lege a țerei, îndrumând și scôla sa a urma aceluia: totuș afirmă el, că simțul bun din lăuntru este cu mult mai de prețuit, ca observarea obiceiurilor din afară la cultul divin; și că aceste fără acele la Ddeu n'au nici o valoare, pentru de a căștiga viața de veci. — Mostra el mai departe înmulțirea obiceiurilor arbitrare și observarea strictă a acestora în detrimentul omului cu violarea datorințelor mai înalte.

Cu privire la dispozițiunea din lăuntru conglăsuia el cu profeti Test. vechi, cari se exprimă așa de tare despre nevalorea obiceiurilor din afară la cultul divin pre lângă o inimă rea și faptele rele. Memorabile sînt în privința acesta cuvintele profetului *Isaia* (1. 11—17): „Ce-mi este mie de mulțimea jertfelor vostre? dice Domnul. — — — Lunile cele nouă ale vostre și Sâmbetele și ziua cea mare nu le voi suferi; postul și sêrbătoriale și prasnicele vostre li-a urit sufletul meu — — — Spălați-ve, curățiți-ve, ștergeți rēntățile din sufletele vostre dinaintea ochilor mei, părăsiți rēntățile vostre; învățați-ve a face bine, căutați dreptatea, mântuiți pre cel asuprit, judecați (adecă căutați dreptul) sêracului și faceți dreptatea veduvei. Atunci veniți se ne întrebăm — dice Domnul“.

Tot astfel rezona și Isus. Simțimintele bune din lăuntru le prefera el pre departe acțiunilor din afară dela cultul divin, și pretinde a lăsa aceste până când acele nu sînt deșteptate. Ca exemplu

servescă aci ceea-ce dice el despre valoarea împăcării și a jertfelor: „De aduci darul teu la altariu, și acolo i-ți vei aduce aminte, că fratele teu are ceva asupra ta: lasă acolo darul teu înaintea altariului și mergi de te împacă întâiu cu fratele teu, și atunci venind adu darul teu“.

Cu privire la preă mare înmulțire a mandatelor și obiceiurilor arbitrare, apoi neobservarea acestora, fie fost ele de altcum așa de generale, că ar frapa întrelăsarea ori neglijarea lor — nu o muștră el de loc. Cănd il întrebă cărturarii cei din partida fariseilor: „Pentru ce învetăceii tei calcă obiceiurile omenilor? Că nu-și spală mânile sale cănd mănăncă păne“: atunci el îi înfruntă aspru, că ei calcă mandatele dălecăși pentru mandate omenești arbitrar introduse; dar în cazul acesta demustră el, că aceste mandate nu sînt de lipsă și neglijarea lor nu face pre om vinovat: „Că tot ce întră în gură, în pântece merge — și nu spurcă pre om; și ceea-ce ese din gură, aceea spurcă pre om. — Cele ce es din gură — din inimă es — și acele spurcă pre om. Căci din inimă es: gândurile cele rele, uciderile, precurviile, furțisagurile, minciunile, hulile, reutățile, înclăciunile, faptele de rușine, ochiul viclen, trufia, nebunia. Aceste sînt care spurcă pre om. Dar a măncă cu mânile nesplălate — nu spurcă pre om“ Mat. 15; Marcu 7. 11, 18—20.

Astfel Isus nu puneă nici un preț pre obiceiuri arbitrare, fie fost ele așa de generale, că ignorarea lor ar fi putut provoca scandal; ei insista mereu numai pentru curăția și nevinovăția din lăuntru.

Dar și mai vehement s'a declărat el contra astorfel de principii arbitrare atunci „cănd acelea loveau în mandatele lui Iehova din legea mosaică și în datorințele omenității. Aci aparține imputarea, care a făcut-o el membrilor sinedrului (Mat. 15. 3 sq.), că ei prin orendueli arbitrare vatămă legile lui Iehova: „Deu a poruncit: cinstește pre tatăl teu și pre mamă-ta“, și probabil după o interpretare convingetore, cărei se vede a nu i se fi contradiș, — explica el porunca acăsta așa, că conchide în sine și *întreținerea* (părinților): „*Eră voi diceți: ori cine va dice tatăne-seu seu mamă sale: Este un dar aceea, cu care te-ai putea ajuta dela mine: și nu va cinsti pre tatăl seu seu pre mamă sa. Și a-ți stricat porunca lui Deu pentru obiceiul vostru“.* Cu tot dreptul putu aplica el la ei cuvintele lui *Iscia* (29. 13.). „Acest popor se apropie de mine cu gura sa și cu buzele me cinstește, eră inima lor departe este de mine: și înzădar me cinstește, învetând învetături, porunci omenești“.

Astfel condamnă el tote dispozițiunile arbitrare, cu deosebire cănd aceste contradiceau unui mandat al lui Iehova.

Dar chiar și mandate mosaice le interpreta el așa, că lăsau loc altor datorințe umanitare, ori că el acele le subordina acestora; și decă își permitea parte interpretări mai liberale, parte excepțiuni fap-

tice. În respectul acesta este remarcabilă explicația sa despre sfințirea seu profănarea Sâmbetei; pentru că interpretarea acăsta este aplicată și în legile bisericeii nostre.

Nu numai față de omenii își permitea a eser-cita în astfel de zile fapte de binefacere s. e. *vindecări*: ei declără ca permise fapte de ajutor și față de animale nenorocite; provocăndu-se — pentru de a dovedi legitimitatea abaterii dela tradițiune (respect. interpretarea fariseăscă) — la simțul natural, care nu pote permite, ca astfel de fapte să fie interdise în mandatul: să nu lucră în ziua Sâmbetei. v. Mat. 22. 9—12; Marcu, 3. 1—14; Luca, 6. 6—10.

Și mai remarcabilă este altă sentință a sa: că omul în casuri de lipsă își pote permite și excepțiuni reale dela legi precise, cari să refer la acțiunile din afară ale cultului divin. Cănd adecă discipulii sei de fome a smult spice într'o Sâmbătă, er fariseii vedend acăsta il făcură atent, că discipulii fac ceva, ce nu este permis în ziua Sâmbetei: atunci Isus nu numai că desvinovățește acest lucru cu un alt lucru al lui *David* (I. Imp. 21. 6.), carele chiar în contra legilor fiind silit a măncat pănele „punerii înainte“, cari legea permitea numai preoților ale măncă: ei statorăște pentru tote casurile principiul: „Sâmbătă pentru om este făcută și nu omul pentru Sâmbătă“ (Marcu, 2. 27). Cu principiul acesta al minții naturale să pot justifica tote casurile de necesitate ca excepțiuni juste dela legile precise ale cultului divin din afară.

Dar ore făcut'a Isus nescar dispozițiunii pentru discipulii sei cu privire la cultul divin?

Mă indoesc. Mie cel puțin atari dispozițiunii, cari ar precisa forma cultului divin, — nu mi sînt cunoscute. Căci dispozițiunile cu privire la *botez* nu le putem aci socoti, pentru că acesta numai odată să întemplă, la intrarea în biserica creștină. Și tot atât de puțin putem aci socoti dispozițiunile sale cu privire la serbarea amintirii morții sale (a s. eucharistii). Căci deși admitem, că recomăndarea amintirii sale nu s'a restrâns numai la amicii sei personali, cari au fost de față la cina cea de tăină: totuș acăstă serbare a memoriei sale nu o putem lua absolut de cult divin, ei mai mult de o aducere aminte de el și de mortea sa; dela care serbare firește nu să pote subtrage nici un membru al bisericeii, nici un adoratoriu al seu.

Din tote aceste rezultă, că Christos cu șola sa n'a făcută nici o dispozițiune cu privire la cultul divin; el observa cultul divin mosaic. Adăogirile cărturarilor iudeșci la mandatele mosaice li-a respectat el puțin; și li-a condamnat, decă acele stăteau în contradicere cu legea ori cu o interpretare rezonabilă. Ba ținea ca permise în casuri pre-sante și excepțiuni dela legi exprese mosaice (Mat. 12. 3, 4.) și credea, că ele nu trebuie să se interpreteze și aplice cu rigurositatea literală a cărtura-

rilor jidovești, ci cu privință la împrejurări, la natura lucrului (precum s. e. la funcțiunile preoților din biserică în ziua Sâmbetei, prin cari acesta nu se profânză, Măt. 12. 5.) și la salutea omului. Preste tot nu atribuia el nici o putere acțiunilor din afară dela cultul divin, pentru de a face pre om plăcut lui Dd̃eu, decât acele acțiuni nu sînt efluecele unor simțimēnte bune din lăuntru. Căci aceste numai — fac pre om demn de plăcerea lui Dd̃eu. Dec̃i Christos n'a îndegetat nici pentru cei din viitoriū o formă a cultului divin, ci el a privit acesta ca o ocupațiune a spiritului omenesc necondiționată de timp, de loc și de forme din afară.

(Va urma).

Adunarea generală a IX-na

a învățătorilor din diecesa Caransebeșului.

Ședința I-a

din 13:25 August înainte de ameli.

În acesta zi la 9¹/₂ ore întrunindu-se membrii reuniunii în biserică română gr. or. din Făget, însoțiți de un număr considerabil de oșpeți din loc și giur. au luat parte la sânta liturgie și învocatea spiritului sânt, precum și la parastatul ținut pentru în Domnul fericitul Archiereu și întemeitor al reuniunii învățătoresc̃i din diecesa Caransebeșului Ioan Popasu prin prea onorații domni protopresbiteri: Dr. George Popovici din Lugoș și Sebastian Olariu, din Făget asistați fiind și de 6 preoți.

După finca ceremoniilor bisericești esecutate în enartet de corul plugarilor români din Făget sub dirigința învățătorului Traian Unipan, membrii reuniunii adunați s̃e întrunesc în localitatea sc̃olei de stat pentru fetițe, carea era destinată pentru ținerea adunării generale.

Președintele reuniunii domnul Stefan Velovan, profesorul diriginte al institutului pedagogic din Caransebeș, prin o cuvântare foarte măduosă și acomodată scopului. în carea a asemēnat chemarea învățătoresc̃ă cu acea a artiștilor adevērați, în prezența unui considerabil număr de membrii învățători, preoți și alți participanți, deschide adunarea generală salutând pe toți cei prezenți de bună venire, ér deosebit pre domni protopresbiteri ai Lugoșului și Făgetului ca pre doi factori ai sc̃olei, precum și pre domnul inspector scolar și consiliar regesc al comitatului Caraș-Severin Francisc Suttág, ca pre un adevērat sprijinatoriu al sc̃olelor și al învățătorilor.

Constatându-se, că numărul membrilor ordinari prezenți trece preste numărul preseris de statute, domnul președinte dechiară adunarea de cualificată pentru aducearea de concluse valide, designând de notariu al adunării, pre notarul conducător al reuniunii Ioan Marcu.

Urmând salutațiunile, domnul Ioan Constantinoviciu învățător în Gladna-română, prin o vorbire foarte alēsă salută adunarea în numele despărțemētului reuniunii Făget, care vorbire între mări de „s̃e trăescă” s̃e ia spre cunoștință.

Notariul adunării la provocarea domnului președinte cetesce raportul comitetului reuniunii despre activitatea acestuia în decursul anului administrativ 1888/9 care se aclude sub A).

Cassariul reuniunii domnul Aureliu Drăgan cetesce raportul s̃eu despre starea cassei și a fondului reuniunii pe anul adm. 1888/9 aclus sub B).

Bibliotecariul reuniunii domnul Stefan Albu cetesce raportul despre starea bibliotecii centrale a reuniunii pe anul adm. 1888/9, care se aclude sub C).

Conform programei avēnd a s̃e alege comisiunile pentru esaminarea raportelor cetite și a actelor relegate competenței adunării generale, domnul președinte suspinde ședința pe 10 minute pentru combinarea persónelor alegēnde în comisiuni.

Redeschidēndu-se ședința la propunerea notariului adunării se aleg:

a) în comisiunea pentru esaminarea raportului comitetului următorii membrii: Ioan Constantinoviciu, Panteleimon Georgoniu, Zenobiu Lugoșan, Stefan Alecsa și Iosif Benga.

b) în comisiunea finanțială și a censurării raportului cassariului: Sebastian Olariu, Ioan Simu, Demetriu Novac, Vasile Nicorescu și George Maghetiu;

c) în comisiunea pentru esaminarea raportului bibliotecariului și înscrierea de membrii Matei Milencoviciu, Ioan Barboniu, Emilian Novacoviciu, Dimitrie Petroviciu, d-șora învățătoare Măria Drăgan și Traian Unipan.

d) în comisiunea specială: Martin Țapu, Ioan Gruescu, Iuliu Dragomir, Nicolae Simu și Elia Iana.

Presidiul prezintă apoi adunării generale următoarele esibite întrate până acum și anume:

Raportul general al comitetului pre a. 1888/9.

S̃e transpune comisiunei adesc pentru esaminarea acestui raport.

Raportul cassariului pre anul adm. 1888/9.

S̃e transpune comisiunei finanțiale.

Raportul bibliotecariului pe anul 1888/9.

S̃e transpune comisiunei pentru esaminarea acestui raport.

Petițiunea învățătorului Ioan Popoviciu din Opațița, prin care cere un ajutor de bani.

S̃e transpune comisiunei speciale.

Petițiunea învățătorului Pavel Buza din Umor, prin care cere un ajutor de bani.

S̃e transpune comisiunei speciale.

Bugetul reuniunii pe anul 1889/90.

S̃e transpune comisiunei finanțiale.

Propunerea comitetului reuniunii de a-se șterge din averea reuniunii suma de 40 fl. v. a. periclitată prin falimentul cassei parsimoniale din Lugoș, precum și suma de 78 fl. 35. cu care datorēză reuniunii Paul Chinez fost învățător în Soceni, ér acum rēpausat.

S̃e transpune comisiunei finanțiale.

Propunerea despărțemētului Buziaș de a-se șterge membrii rēpausați din acest despărțemēt cu taxele nefuncassavere.

S̃e transpune comisiunei finanțiale.

Propunerea comitetului reuniunii de a-se plăti despărțimentelor: Bisericeii albe, Oraviței, competențele restante de pașal.

Să transpune comisiunii financiare.

Propunerea comitetului reuniunii de a-se introduce domnul Augustin Gontean, notariu comunal în Reșița română, între membrii ajutători.

Să transpune comisiunii speciale.

Înventariul reuniunii pre 1888/9.

Să transpune comisiunii speciale.

Fiind timpul înaintat domnul președinte ridică ședința anunțând pre cea următoare pe după amăzi la 5 ore cu ținerea disertațiilor și a lecțiilor practice.

Dat ca mai sus.

Stefan Velovan m. p.,
președintele reuniunii.

Ioane Marcu m. p.,
notariu conducătoriu al reuniunii.

Cetit și verificat prin subserisa comisiune:

Nicolae Popoviciu m. p.

Măria Drăgan m. p.

Ioan Simu m. p.

Demetriu Novac m. p.

(Va urma).

Spicuri istorice,

(din Dr. Heinr. Franke: „Zur Geschichte Traians und seiner Zeitgenossen“ de P. Broștean).

V. Columna lui Traian.

(Continuare din Nr. 36).

Soldați cu pantere și cu coifuri conice. Soldații panterului, carele acopere peptul, brațele și cracii până la genunchi, sunt de fer întrepătite cu sirmă de fer.

O trupă armată cu prasehii, Germanii sau alte poporă auxiliare.

Un alt corp de ajutor ușor înarmat, fără nici o înbrăcăminte și luptând numai cu scute și cu ghioge. Ei sunt postați ca și prasehierii, la amândouă aripă, și sunt sculptați pășind cu piciorul stâng, având asvêrlirea în pozițiunea acăsta un efect mai puternic. Dacă se începea lupta cu pilum sau cu spadă, atunci punea fiecare soldat piciorul drept înainte.

O mașină, care eum să pare, e îndreptată de Daci contra Romanilor. Dacii se luptau în acăsta bătălie cu ghioge, săbii încovoiate și cu scute.

Dupăce Traian învinse în acăsta bătălie asupra Dacilor, se decide a aședa un laghër nou mai aproape de inimi. El angangiază spre acest scop tăctori de lemne germăni sau daci în serviciul său.

Laghêrul nou întărit.

Un dac distins se aduce înaintea împăratului, încungiurat de tribuni și de pretoriani. Împăratul mâniș a prins cu amândouă mâinile mânerul spăzii sale, și amenință pe Daci cu nimicire.

Daci, pitalați prin pădurii, pregătesc o surprindere soldaților romanii, cari părăsesc laghêrul, spre a aduce lemne. Traian avisat despre acăsta, esmite o cătă de soldați ușor înarmați, de arcași și prase-

chierii la un loc potrivit, cari îi întâmpină pe Dacii isbucnitori și îi massacrăză.

După acăsta perdere a Dacilor, împăratul cucerescce un laghër din apropiere, apătat cu vitejie de garnisóna sa.

Un testudo, format de soldații romanii prin scutele lor legate și puse asupra capetelor lor, contra proiectilelor și petróicelor inimice.

Trupele lui Traian întâlnesc pe Daci, cari se grăbesc a recurge întru degagiarea castelului aurit. Dacii sunt bătuți. Capetele inimicilor fruntași se trec înaintea împăratului, carele se află pe o rădicătură, încungiurat de garda sa.

Fărîmături din armata dacă, strivită în acăsta bătălie. Reședința lui Decebal cucerită.

Traian se consultă cu prefectii și tribunii militari asupra propozițiilor umilitore de pace ale lui Decebal, carele se învoescce prin solii săi, a împlini tôte condițiunile, vedându-și imperiul sên perdut.

Lemne de zidit, tăiate, despicate, compuse și grămădite.

Traian i-și aședă laghêrul, fiind inimicul aproape și pacea încă neîntărită, la un loc sigur, unde se aflau deposite de lemne, de furagiu și de arme.

Soldații scot apă dintr'un isvor bogat din apropiere; alte isvoră, care nu s'a putut opri, sau îndreptat în altă direcțiune.

Soldații duc în spatele lor o mulțime de sacii cu grâne.

Decebal se supune prin o solie de Daci nobili, acoperiți cu pălării la pacea dictată de Traian.

Traian șede pe un tron, încungiurat de prefectii, tribuni și pretorianii, înaintea lui îngenunchéză Decebal și-i apucă mâinile lui, spre ale săruta. Purtătorii de vulturii și al stégului mare (labarum).

Desertorii romanii sau a aliaților lor, cu mâinile legate cu curele în dos, se ostradéză și i-se dau împăratului îndêrêt. Pedepsirea criminalilor.

Subregii și conducătorii fruntași ai Dacilor, cari au însoțit pe regele lor Decebal, îngenunchéză înaintea împăratului și se supun.

Semnele militare, bălaurii și stégul mare al Dacilor se aplcă înaintea vulturilor și a stégurilor militare romane și înaintea icônei împăratului.

Cetățile și castelurile Dacilor se derimă în urmarea condițiunilor de pace.

Dacii cu femeile, copii și vitele lor mici și mari părăsesc țera, spre a o deșerta de locuitorii ei indigenii, goniți de ei mai nainte. Unii sunt constrênși, a părăsi locurile întărite, ocupate mai nainte și a-se aședa conform ordinațiilor de pace la alte locuri.

Semnele de victorie dela Daci și Sarmați, pe o înălțime a câmpului de bătălie, aninate de arborii. Trofeele cele dintăii arată bălaurii, mantele militare dace, coifuri, scute, stéguri, sulice tolbe și săgeți.

O deită a victoriei, aripată, cu un picior călcând peste un coif, cu celălalt îngenunchiând pe

pedestalul unei colonne, scrie faptele memorabile ale acestui rebel cu un stil pe un scut. Pedestalul unei colonne arată spre o glorie durabilă.

A doua trofee arată, ca și cea dintâi, semne de bălauri, scute, coifuri, o mantéuă militară, un panter cu soldți de fer, o spadă cu un mânerin de aur sau de fildeș, într'o tēcă ornată cu aur și cu petre scumpe, o sabie încovoiată și o seceră militară de luptă. La aceste se mai adaug încă opt semne de bălauri și trei stéguri de rebel ca apendice, căci probabil vor fi fost atâtea semne militare cucerite, și atâtea legiuni inimice bătute.

Residența lui Decebal, ér într'insa un palat pompos înfrumșetăt cu colonade și portice, cucerit de Traian cu tot cu odórele lui. În etaginul de sus se vede o statuă (probabil alui Decebal sau a altui conducătoriu distins) în costumul național al Dacilor.

Pórta palatului regesc lângă un riu; pe pragul de sus trei icóne ale unor jumi golași, purtând fiecare dintre ei o făclie.

Icona mijlocie rădică degetul arătătoriu al mânei drepte cu brațul în sus și ține făclia în mâna stângă, precum o țin ceialalți în mâna dreptă.

După sevêrșirea primului rebel dacic, se resolvă Traian a-se reintórce la Roma.

O nae liburnică cu un rostru de fer și cu un vultur sculptat în partea anterioră. Capitanul năii incuragieză pe luntrași. Naea pórtă stégul pe partea dinderet și trei vulturi, după numărul legiunilor părtașe la acest rebel.

Trivêslariul (triremis) împêratului cu acesta. Stégul de rebel se vede pe partea din dos, ér înaintea lui lumina vederósă a unei lanterne, de obicei funale sau fanale numit. E semnul a triremis praetoria, carea urmau năile celelalte. Naia are un cal de mare asupra rostrului de fer.

O altă nae liburnică cu ventrele, pe partea anterioră cu trei cornuri de îmbelsugare și o țeiță mică a victoriei, jucându-se cu un delfin.

Sacrificiu în Roma pentru reintórcearea fericită alui Traian.

O mulțime de victime se aduc la altariu; căci au sosit vestea la senat și la pōpor despre reintórcearea împêratului. La aceste sacrificii se află și unii în mantele cu capuțe, neputându-se decide, decă sânt oRmani sau streîni.

Preoții sacrificanți în ornatele gabinice sânt chemați la curie înaintea consulilor și senatorilor adunați, spre a staveri ceremonile și sacrificiul după ordinul senatului pentru reintórcearea fericită a împêratului.

Debarcarea a două bireme (dóuêvêslări) în cetatea eternă, cari aduc vestea despre sănătatea și reintórcearea fericită a împêratului.

Pórta triumfală, prin care intrau învígătorii, când aveau să sêrbêze un triumf. Prin acéstă pórtă treceau senatorii, încununați cu lauri, apoi nobilii,

înaintea împêratului, spre al vedea înaintea intrării în cetate și al saluta.

Solia lui Decebal, adusă probabil de Traian cu sine și trimisă înaintea sa în cetate, apare înaintea senatului, depune armele și rugându-se cu brațele înălțate, mărturisa devotaméntul Dacilor și-și primiră armele îndêrôt.

Tauri, conduși fiind de preoții sacrificanți și laureați la altarele rădicate pentru sacrificiu, încunugurate de statuele concordiei, apoi de o cétă de preoți sacrificanți în ornatele lor gabinice și încununați cu lauri.

Traian aduce jertfă deului Jupiter capitolin, arđend diferite fructe pe altariu. Lângă dînsul stau camillari, apoi vulturii celor trei legiuni, senatorii în togele lor și încununați cu lauri, preotul victimariu, carele tae taurul, fluerașii și un camill cu o cădelniță. Zidurile templului Jupiter capitolin, ornamentațiunile capitolului și părțile acestuia se pot deosebi bine.

Al douilea rebel dacic pe columna traiană.

Deodată resună vestea, că regele Decebal a vătămăt în diferite moduri tractatul de pace; decă senatul îl dechiară de a doua óră de inimic al imperiului, și Traian începe al douilea rebel în contra lui.

O nae cu ventrele rădicate, ancóre aruncate și cu cârna ințepenită. Traian se urcă pe nae, plecând în resboi. Probabil și-a luat astă dată calea pe marca adriatică spre Illicium.

Mulți dintre soldați și marinari se serveau pe marsul acesta de mantauce spaniole cu o glugă, care atîrnă de pe spate și de pe umeri pentru scutul capului și al grumădului în contra plóiei și tempestății. Pre lângă acea mai purtau ei pêrul și barba lungă, până acum neobicinuit la Romani, cari pe timpul lui Traian se tundeau, și de unde s'ar putea deduce, că Traian ar fi luat astă dată și trupe spaniole cu sine. Abia Adrian adusese érași barba în modă.

Vulturul legiuni, care o a luat Traian cu sine din Roma. Alți doi vulturi, se par a aparține trupelor auxiliare. Soldații umneză semnelor și conducătorilor lor în ordine.

Preoți în vêlul gabinic petrec armata înplorând protecțiunea deilor.

Călărimea premerge pedestrimii. Un cavaler pórtă stégul cel mare împărătesc.

Lasigii și alte popóre învecinate cu Dacii alerg la sosirea lui Traian înaintea lui și se vaetă, că pentru fidelitatea lor față de Romani sânt goniți de Decebal din locuințele lor. Ei cer protecțiunea împêratului, cercând a mișca inima împêratului prin femeile și copii lor. Împêratul le promite scutul sêu și reestradarea moșiilor lor.

Împêratul sacrifică înaintea bătăliei dintr'un potir vârsând vin și sânge în flacăra arđendă de pe altariu. Un camillus cu o cădelniță stă lângă dînsul; un flueraș țice din fluier în decursul jertfei.

Mulți tauri, conduși de victimari, încununați cu lauri, la altariu, pe carele lemnele sunt aprinse.

Scute atârnă de pe un arbore, până ce fie-care soldat și-a gătat lucrul la fortificații, luându-le apoi de acolo.

Întărirea taberii prin săparea unui șanț lat și rădicarea unui val. Șanțul avea, ca de obicei, 12 p. în lățime și 13 p. în adâncime. Asupra lui erau puse palisade de lemn. Să serveau la astfel de lucru de toporă, săpăie și de corfe împlute cu diferite materii.

Tăerea și aducerea lemnurilor de zidit.

O cetate foarte tare, căreia Decebal îi trimite o garnisonă spre apărarea în contra Romanilor, spre a o putea întrebuința în cas de lipsă ca loc de refugiu pentru sine și armata sa.

Împăratul atacă cu asalt toate locurile întărite și le aduce inamicilor pierderi mari.

Romanii cucerește locurile întărite de natură prelângă totă opunerea Dacilor și le asigură prin tragerea unui zid întreit. Dacii se luptă cu săbiu încovăiate ca Persii și Medii. O parte a Romanilor se luptă și combat atacul Dacilor, precând cealaltă parte se grăbește a completa întăririle taberii.

Împăratul călare vine Romanilor, cari luptă contra Dacilor, tocmai la momentul potrivit cu un corp de călărime într'ajutariu și îndemnă soldații săi a recupa în grabă locurile, din cari au fost Romanii goniți și a completa fortificațiile lor.

Soldații romani sapă un șanț, tac lemne și le aduc lucrătorilor din taberă.

Veteranii în marș, cu pantere, scute și coifuri urmăză lui Traian, având cu dânsii doi părțatori de vultur și unul de drapel. Să deduce d'aci, că Traian ar fi avut în acest rebel numai două legiuni cu sine, ér armata cealaltă ar fi fost compusă de trupe auxiliare și de aliații săi.

Traian zidescă podul renumit de pētră peste Dunăre.

Traian arde sēmēntă de molift și după împrejurări și alte fructe ca jertfe pe altariu și multă-mesce deilor pentru săvērșirea podului. Apoi tōrnă vin și alte fluidități mirositoare din potir în foc. Un flueraș cântă; un camillus cu cădelniță stă lângă împăratul; un victimariu să apucă a tăia taurul victimă.

Decebal trimite o solie de Daci și Sarmați la Traian cu propunerii mișesei de pace, cari înse nu se primesc. Să deosebesce pe tabloul acesta vestimintele de pace ale Sarmaților, care atârnă până jos la călcăi cu un brău foarte lat; unui dintre soli pōrtă o legătură pe cap, alții o pălărie pe dēnsul.

Traian plēcă cu armata sa prin pōrta pretorie din taberă, înalță pe vērfurile dealurilor semne de victorie cu prățile luate dela inimici și trece după aceea peste un riu.

Un taur-victimă împodobit cu un straiu de mătasă să conduce la altariu de un victimariu în-

cunat cu lauri. Pe altariu arde focul; împrejurul lui stau corniști, un camillus administrant, stēgul împărătesc, trei vulturi și veterani cu pantere și scute.

Sacrificiu unui vier, unui berbec și a unui taur spre expiarea și consacrară armatei. Un victimariu, încunat cu lauri și sufuleat conduce taurul într'o mână cu o ghiogă. Ministranții conduc vierul împodobit cu un straiu de mătasă, apoi berbecul. Corniști și fluerași, toți încununați cu lauri, premerg conductului.

Sacrificiul săvērșit de împăratul în ornatul prețesc cu capul învelit, golind un potir pe focul altariului. Ministranții și preoți în vëlul gabinic, încununați cu lauri, purtând și în mâinile lor ramuri de lauri, stau împrejur, lângă dēnsii purtătorii de luminări de cēră și de sfesnice. Unii pōrtă vase cu apă, probabil apă sfințită pentru stropire.

Cuvēntarea împăratului cătră soldații, de pe o tribună de pētră, în prezența prefectilor și a tribunilor militari, patru purtători de vulturi stau cu vulturii legiunilor celor adunate; în dosul împăratului stă un lictor cu fascele consulare.

Împăratul stând pe tribuna de pētră ține consiliul de rebel cu prefectii și tribunii, din cari unul, adecă prefectus praetorio, ține sceptrul, precând un soldat ține stēgul împărătesc. *Adrian* stă lângă împăratul.

Mersul armatei. Înainte merg cei ușor înarmați, apoi urmăză Traian și greu armații. Ei pōrtă pantere, scute, coifuri și săbiu.

Bagagele în cară, trase de muli sau de cai.

Veterani, decorați de împăratul pentru o faptă eroică cu lauri, cari le pōrtă pe coifurile lor.

(Va urma).

Bibliografie.

Curs practic de Economie cuprindēnd noțiuni despre grădinărit, economia câmpului, vierit, cultura pădurilor, crescerea vitelor, stupărit și cultivarea vermilor de mătase. Întocmit pentru școlele populare, pentru adulți și pentru toți, cari să interesază de aceste ramuri ale economiei de *Ioan Georgescu*, învățator dirigent în Screei. Edițiunea a II-a revēlută și cu totul prelucrată. Cu mai multe ilustrațiuni în text. Prețul 25 cruceri. Editura librăriei Nicolae I. Ciureu, Brașov, 1890. Recomândăm această cărticică estină, luerată cu rară pricepere și deosebită îngrijire, nu numai școlelor, ci și tuturor economilor noștri.

„**Cuvinte sufletesci**” de *Carmen Sylva*. Acesta este titlul unei cărți apărute în anul 1888 în Bucuresci, tipografia cărților bisericesci, scrisă de regina binecunoscută sub acest pseudonim. Acest op — după cum se pōte conchide și din titlu — este de un cuprins, ce are mențiunea a propaga moralitatea, și astfel — fără îndoelă — această lucrare plină de spirit, în literatura noastră umple o mare lacună, un mare gol. Se vede, că autōra, care ca un lucēfēr, ce și revărsă lumina în puterea nopții în mari depărtări,

a voit se lase ceva din productul genialului seu spirit și pe acest teren. Din tot cuprinsul acestui op reese sublima intențiune de a regenera și a ridica la un nivel mai înalt moravurile decădute ale omenimei, și preoții, cărora special le face un forte bun serviciu întru împlinirea chemărei, nu pot decât să salute cu deosebită venerațiune acosta lucrare, dorindu-i distinsei autóre, ca pe cetățile dërmate ale moravurilor bune, să vadă cu satisfațiune din ce în ce mai mult fãlfãind stindardul moralitãtii! Recomãndãm preoțimeii acest op, ce pentru multe casuri grele le pôte servi cu învëtëturi folositoare.

Varietãți.

Mulțãmಿತã publicã. Subscrisul presidin sã vede plãcut îndennat, a esprima cãldurósa mulțãmಿತã a reuniunei învëtëtorilor rom. gr. or. din diecesa Caransebesului, onorațiilor cetãțeni ai opidului Fãget pentru ospitala primire a membrilor reuniunei, cari au luat parte la adunarea generalã din acest an și cu deosebire comitetului aranjãtorii și corului vocal român precum și urmãtorilor P. T. Domni din Fãget: Sebastian Olariu protopresbiter, Schönenfeld Lãszló protopretor, N. Isekucz pretor cercual și zelosului învëtëtorii Traian Unipan, cari cu deosebit zel și sacrificiu au fãcut posibilã participarea membrilor la adunarea generalã, ér de altã parte au conlucrat și îngrijit, ca membrii participãtori sã aibã envenita primire și distragere plãcutã în dillele, cãt a ținut adunarea generalã. *Boysa-motanã* în 10:22 Sept. 1889. Presidiul reuniunei: *Martin Tapu* m. p., vicepreședintele reuniunei. *Ioan Marcu* m. p., notariul primariu al reuniunei.

Congregațiunea ordinarã de tómnã a Comitatului Caraș-Severin este convocãtã pe 10 Octomvrie nou a. e. și dillele urmãtoare în Lugos pentru statorirea bugetului municipal pro 1890, adrepartarea aruncului de 1% conces și în anul trecut pe sãma fondului de pensiuine al oficianților comitatensã precum și pentru pertractarea altor obiecte.

Societatea pentru fond de teatru român, care își va ținé adunarea sa generalã în orașul Caransebes astãzi la 29 și mâne în 30 Septemvrie n., își-a sporit fondul dela ultima adunare generalã și pãnã acum cu 3910 fl. 72. cr.; astfel întregul ei capital acum sã ureã la 51.959 fl. 28. cr. Acestã sumã, spune „Familia“, conform raportului, care sã va presenta în adunarea din Caransebes, este elocãtã astfel: în obligațiuni de stat 21.976 fl. 66. cr., în acțiuni de ale Albinei 7800 fl., în acțiuni de ale „Transilvaniei“ 900 fl., deposite la „Albina“ 18.675 fl. în obligațiuni private 2300 fl., în bani gata 306 fl. 72. cr. Înmulțindu-së agendele cassei comitetul propune sã se dœe un onorar celui-ee va îndeplini acele lucrãri. Capitalul de aproape 52.000 fl., dupã unii, ajunge spre a face inceputul înființãrii unui teatru național; dupã alții însë este mai bine sã așteptãm încã câțiva ani, când apoi realizarea sã va putea executa mai sigur și cu mai mult succes.

Exposițiune industrialã și agricolã în Timișóra. Camera comercialã și industrialã din Timișóra a decis în sediunța sa plenarã din 19 l. e. n. a aranja în anul 1890 sub auspiciile camerei o exposițiune industrialã și agri-

colã în Timișóra, care va cuprinde în sine cercul acesteii camere (cttele. Torontal, Timiș și Caraș-Severin.)

Licitarea unei biserici. Tribunalul din Oradea-mare a ordonat dillele aceste vinderea bisericii greco-catolice din Bezsnye pe calea licitațiunii. Comuna bisericescã a cumpãrat un pãmânt, pe care acum nu-l pôte plãti. Creditorii au cerut execuțiunea în contra bisericii, care e clãditã pe acel loc de pãmânt. Afacerea a ajuns deja în stadiul licitațiunii.

Praf, care nu face fum, sã va introduce în întregã armatã a Germaniei. Munițiunea de resboiù recerutã pentru tóte puscile și tunurile este deja pregãtitã.

Necrolog. Reuniunea romãnã de lecturã din Lugos pãtrunsã de adencã intristare anunțã încetarea din viațã în 19. Sept. 1889, în al 71. an al vieții a Domnului *Baron Carol Billot*, doctor de medicinã, proprietariu mare în Zold, membru al reuniunei de lecturã romãnã din Lugos, membru al Congregațiunei comitatense în comitatul Caraș-Severin etc. carele, frances de nașcere, trãind în mijlocul poporului român a luptat întregã sa viațã pentru promovarea intereselor culturale, economice și naționali ale Romãnilor. Durerea pierderii o simțesce tot Romãnul și memoria lui va trãi pãnã va fi suflet de Romãn! Fie-i tãrãna ușorã!

Concurs.

Sã escrie concurs pentru întregirea parochiei de clasa II. din comuna *Cubin*, protopresbiteratul Panciovei, cu termen de 30 de zile dela prima publicare.

Dotãțiunea:

1. O sesiune parochialã de 34 jugere pãmânt arãtoriu.
2. 400 □ plãt pentru trecut.
3. Birul usuat pe basa declaratoriului iliric.
4. Stola stabilitã de Ven. Sinod eparhial.

Doritorii de a ocupa acest post au sã-și instrueze petițiunile cu documentele prescise prin statutul organic și regulamentul pentru parochii și adresãndule comitetului parochial din *Cubin* sã le substãrnã Prea On. D. protopresbiter *Trifon Miclea* în *Uzdin*.

Recurentii au sã se presinte în vre-o Duminecã seu sãrbãtoare în sãnta bisericã din *Cubin* spre a-și arãta dësderitatea în cele bisericesci.

Cubin, din sediunța comitetului parochial ținutã la 1. Sept. 1889.

[44] 2—3

Comitetul parochial

În conțelegere cu mine: *Trifon Miclea*, protopresbiter tractual.

Concurs.

Conform ordinațiunei Venerab. Consistoriu de dato 10 Iulie a. e. Nr. 522. B. prin acestã sã escrie concurs pentru întregirea vacantei parochii de cl. II. din comuna *Reșița-montanã*, protopresbiteratul Orãviței cõttul Caraș-Severinului; cu termen de alegere pe 15 Octomvrie a. e. st. vechiù.

Emolumentele sũnt:

1. 300 fl. v. a. salariu dela societatea cãilor ferate de stat austro-ung.

2. 150 fl. dela comuna bisericăscă.

3. Stola îndatinată.

Până la 6 Ianuarie 1890 alegându-l va împărți toate venitele cu veduva fostului paroch în două.

Doritorii de a ocupa această parochie sunt avisați, ca recursele lor instruate conform dispozițiilor stat. organic și a regulamentului pentru parochii, adresate comitetului parochial, să le trimită la oficiul protopresbiteral în Oravița-montană.

Recurenții sunt poftiți a-să presenta în vre-o Duminică sau sâmbătă spre a-și arăta dexteritatea în cântări și cuvântări bisericăscă.

Reșița-montană, în 5. Septembrie 1889.

[45] 2—3

Comitetul parochial

În conțelegere cu mine: *Alexandru Popovici* administrator protopresbiteral.

Concurs.

Conform ordinațiunii Ven. Consistoriu diecesan ddo 11 Iulie 1889. Nr. 264 Șc. se scrie concurs pentru îndeplinirea definitivă a postului învățătoresc la școala confesională din *Birda* protopresbiteratul *Jebel*, comitatul *Timiș* cu termen de alegere până în 24 Septembrie c. v. a. c.

Emolumentele sunt:

1. Salariu în bani gata 120 fl.
2. Conferința 10 fl.
3. Scripturistica 5 fl.
4. Naturale și adică grâu ciuruit 15.50 Hl.
5. Cucuruz despoiat 15.50 Hl.
6. 2 jugere pământ fenaț.
7. Cortel liber cu grădină de legumi.
7. Dela înmormântări 20 cr.

Doritorii de a ocupa acest post au a-și trimite recursele provădate cu documentele prescrie și adresate comitetului parochial din *Birda* la oficiul protopresbiteral în *Jebel* până la termenul sus indicat.

Birda, în 27 August 1889.

Ioan Ionescu m. p.,
președintele com. parochial.

Georgiu Petroviciu m. p.,
notariul com. parochial.

În conțelegere cu mine: *Alex. Ioanoviciu*, protopresbiter tractual. [41] 3—3

Concurs.

Pe baza ordinațiilor Ven. Consistoriu diecesan ddo 24 Maiu a. c. Nr. 458 B. și din 17 August a. c. Nr. 734 B. se scrie prin acesta concurs cu termen de 30 de zile socotit dela prima publicare pentru întregirea definitivă a postului de preot în parochia de clasa a III-a din comuna *Scăiuș* protopresbiteratul *Logojului*.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Două sesiuni parochiale.
2. Birul preotesc usitat.
3. Competințele stolare după norma stolară staverită de sinodul eparchial din anul 1880 Nr. 130.

Doritorii de a ocupa acest post au a-și subțerne recursele lor instruate conform statutului organic și regula-

mentului pentru parochii și adresate comitetului parochial la oficiul protopresbiteral gr. or. rom. al *Logojului*.

Alegerea se va ținea în *Duminea* proxima după expirarea termenului concursual.

Scăiuș, din ședința comitetului parochial ținută la 29 August 1889.

[39] 3—3

Comitetul parochial:

În conțelegere cu mine: *Dr. George Popoviciu*, protopresbiter

Concurs.

Pentru ocuparea postului învățătoresc la școala confesională gr. or. română din *Coșteiu*, protopresbiteratul *Făgetului*, cottul *Carăș-Severin* se scrie acuma a doua oară concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. În bani gata 150 fl. v. a.
2. 31 hectolitre cucuruz în bômbe în natură.
3. Pentru scripturistica 2 fl.
4. Pentru conferințe 5 fl.
5. Pentru servitoriul școlii 6 fl.
6. 32 metri de lemne în natură.
7. Locuință liberă în edificiul școlii cu un juger de grădină.

Doritorii de a ocupa acest post au a-și trimite recursele provădate cu documentele prescrie și adresate comitetului parochial din *Coșteiu* la oficiul protopresbiteral gr. or. român al *Făgetului* până la termenul deschis.

Recurenții sunt poftiți a-să presenta în vre-o Duminică sau sâmbătă spre a-și arăta dexteritatea în cântare și tipic.

Coșteiu, în 27 August 1889.

[40] 3—3

Comitetul parochial:

În conțelegere cu mine: *Sebastian Olariu* m. p., protopresbiter tractual.

Licitațiune minuendă.

Se scrie pe baza înțevînțării Venerabilului Consistoriu diecesan ddo 18 August 1889. Nr. 741. B. pentru renovarea și acoperirea cu plin de ținc a biserică gr. ort. rom. din *Câlnic*, pe lângă suma de 1334. fl. v. a. proiectată și specificată în planul de renovare, ce se poate vedea la subscrisul presidiu al comitetului parochial gr. ort. rom. din *Câlnic*.

Licitațiunea minuendă se va ținea *Duminea* în 24. Sept. (6. Octom.) 1889 la 2 ore p. m. în *Câlnic*.

Doritorii întreprindători de a primi acesta lucrare sunt invitați a-se presenta în acesta și în comună, unde li se vor face cunoscute condițiunile legate de acesta lucrare. și la începutul licitațiunii vor avea a depune un vadiu de 10% în bani, care vadiu în cazul primirii lucrului va rămânea depus în lada biserică, până la finirea și colaudarea lucrului sevrșit. [42] 3—3

Câlnic, în 26. August (7. Sept.) 1889.

George Crăciun m. p.,
președintele com. parochial.

Antoniu Sabin m. p.,
notariul com. parochial.

